

הרצאה בהיסטוריה

מאת: יאנוש קורצ'אק, כתבים כרך ח', עמ' 252 - 255
תרגום: אורי אורלב

היסטוריה – זהו ספר עב כפרס של מאבקי האנושות עם הטבע, עם העני והבורות. לגבר על הטבע, על העני והבורות – פרושו של דבר הוא לזכות בחרות.

מאבק – זהו המאמץ שלנו לגבר על אויב, וקדם כל עלינו להפירו, פלומר לראות ולהעריך את כוחו ואת כוחותינו. לכן צריך להפיר את החקים השולטים בטבע, להפיר את הגורמים של העני והבורות, פלומר את גורמי העבדות.

האנושות מרפבת מעמים והעמים מבני אדם. ועל פן למד את ההיסטוריה האנושית, הפך את עצמו.

שנותי הראשונות לוטות בערפל השכחה; השנים הראשונות לקיומו של עם צפות בזכרון של אגדות; שנותיו הראשונות של הקיום האנושי אבדו באפלת דברי הימים.

מי היית ומה עשית כשהיית בן שנה? אהה מסתפל בתינוק; הוא יונק משדי אמו, גדל, מתחזק, תוהה ומתבונן סביבו; הכל סוד מפלא בעיניו. בודאי גם אהה היית כזה כשהיית בן שנה. אמר מחטטת בחפצים ישנים ושולפת משם בקבוק תינוקות ישן עם פטמה ואומרת: "הנה הבקבוק שלך כשהיית קטן". ובכך היא מאשרת את הנחתך שפתינוק בן שנה היית ככל התינוקות האחרים בני גילך, ורק שונה במקצת, מפני שגם היום אהה שונה מאחרים. האם מאשרת את הנחתך: בכית פחות מילדים אחרים, השו הראשונה הופיעה אצלך מקדם יותר.

מה עשה העם לפני ימים רבים, ימים רבים מאוד, כפאשר היה עדין עם תינוק? מן הסתם עשה את מה שעושים היום עמים-תינוקות. עסק בציד, בחקלאות ובדיג, פלומר דאג למזונו, צמח, התחזק והתבונן סביבו בסקרנות; והכל היה סוד מפלא בעיניו, מישוהו מוצא באדמה גרון אבן, אליל אבן מגשם. ההשערה שלך מקבלת אשור, אך הוא נבדל במקצת מהעמים האחרים מפני שגם היום הוא שונה.

ומאין הופיעה האנושות בדמותו של נציגה הראשון?

כדי שלא להשאיר את השאלה הזאת ללא מענה נוצר ספור מהסוג של החסידה שמביאה את התינוקות. המלמדים הודו בכאב אמתי שאינם יודעים. "אינני יודע" – חרפה והשפלה לאלה המקבלים את גזרת הגורל, דחף וגרוי לחקר ולחפש לאלה המעריכים את כבוד האדם.

שמעתם בודאי או תשמעו בעתיד שהאדם הופיע בדמותו הנוכחית כפרי מאמצי השבחה ממשכים עד אין סוף של הטבע – מבעל חיים פשוט. מחובתו של כל אחד ששמע את החדשה הזאת לדרש הוכחה לאמתות ההנחה ושללא יתבעו ממנו להאמין מבלי לשכנעו שלא יכול להיות אחרת.

ואם זאלוג ישכנע אותנו, מה אז, האם עלינו להתעצב? להפך, עלינו לגשת למלאכה בלהט כפול כדי להפך טורף נבער ועלוב לאדם גאה וחפשי. להפסיק את העול והדכוי ההדדי, לא להלחם על חתיכת עצם ובשה כמו שני כלבים או זאבים – בערמה ובמלתעות שלופות, אלא לכפות על הטבע, בכוחות משתפים, לספק לחם לכל בכמות מספקת, ואם יש די לחם גם היום, להביא לחלקה צודקת של הלחם הזה בין בני האדם.

שמעתם בודאי או תשמעו בעתיד שיש יותר לחם מן הדרוש. מחובתו של כל אחד שהגיעה לאזניו הידיעה לדרש הוכחה שאמנם זה כך ולא אחרת. אם ישכנע אותו כלכלן שההנחה נכונה, יוכל לקום ולהאבק בחרוף נפש על חלקה צודקת. אך אם יתברר שפמות התבואה קטנה מדי, עלינו להאבק כדי שיוזרו חטה במקום טבק, במקום קפה ותה, במקום גנים מפארים, פרחים ועצי פרי, ושיבנו מאפיות במקום ארמונות ותאטראות.

אם ברצוננו להיות בני אדם ולא חיות עלינו להפסיק להרעב זה את זה.

אולי יתברר שאיננו יודעים כמה אנחנו, איך אנחנו חיים, למה אנו זקוקים ובאלו כמויות – במקרה כזה עלינו לגייס את כל בני האדם למאמץ משותף – ולטכס עצמה ליעשות.

ובינתיים מה אנחנו רואים? חידים בודדים ומפזרים עובדים למען המדע בכוחות עצמם, ביוזמה עצמית, ללא עזרת איש, נאבקים, נופלים, בעוד הנלל חושב רק על הרוח, כל אחד ינסה לחטף מזולתו ולנשף זה את זה. והממלחים משמינים ומתעצמים מפרי עבודתם של ממציאים גדולים ועל חשבון עמלו של המון בן מיליוני עבדים. מסביב שולטת חשכת בורות, חמדנות וצרות עין ורק אורות בודדים מנצנצים באפלה.

צינתי לפניכם תמונה קודרת, אך היא תמוג עוד מעט פחלום. תנכחו מיד שלא יכול היה להיות אחרת עד היום. ההיסטוריה מכירה תקופות בהירות כמו חיוכה של אמונה, תקופות אש ולהבה כמו מוקדי זבת, תקופות של תחושות פבירות ומאבקי איתנים של הרוח הפבולה. אנחנו חיים ערב השחרור. הימים שלנו הם ימי המבט הנבון הראשון אחרי תקופת רפיון ממשכת וקשה, תקופת סיוטים נוראים שרדפו בחלומות בעותים את האנושות הנבוכה והמבלבלת. סיוטי טרוף אחרונים מתערבבים עדן בשחר התודעה, אך חיוף ראשון של אמון מרחף כבר על פני שפתיים חורות ועגפות ומעינים שקועות נבט זיק ראשון של תקנה.

ההיסטוריה – זהו מסע נצחון של הרוח המשפתחרת, מאבק לגלוי האמת החבויה בחקים השולטים בטבע, ולא שמות של מלכים. כמה עצוב היה גורלנו לו כתבו הם את ההיסטוריה ולא בני העם.

לפני יותר ממאתים שנה כתב הארווי את עבודתו על מחזור הדם והקדיש אותה לקרל הראשון.

ספרי למוד ההיסטוריה מקדשים היום לאלה אשר שפכו בשויון נפש נהרות של דם, אך הם ישכחו בעוד זמן מה ובספרים יספר על אלה שבדקו איך זורם הדם באדם החי.

לא לפני זמן רב העלו אנשי מדע על המוקד, הפקרו לזמן ברעב, וגם היום לא מעריכים עדן את מלוא ערכם. מתחסיים אליהם בהסתהגות או באדישות. מחר יעריצו אותם.

בכל עם פועמים מיליוני לבבות, ואם ישבר לב אחד מפאב, או אם ישברו אלף לבבות, המיליונים ומשיכו עדן לפעם. בכל עם חושבים מיליוני מחות וכאשר ישמו אלפים בחשוקי ברזל, המיליונים ומשיכו עדן לחשב.

ארכה הדרך לפנינו. איננו מפירים עדן את הארץ. רגל אנוש לא דרכה עדן בשני הקטבים. מבנה גוף האדם שומר עדן על כמה וכמה מסודותיו; איננו יודעים או לא יודעים די על תפקודם של איברים שונים בגופנו. שאלו את הגאוגרפים, הפיזיולוגים והכימאים כמה שאלות נשאר עדן ללא תשובה. "אינני יודע" – השפלה לאלה הנכנעים לתכתובי הגורל, דחף וגרוי לחקר ולחפש לאלה שמעריכים את כבוד האדם.

כל אחד מאתנו מאחד בתוכו את העבר והעתיד בתולדות משפחתו, מהנה חלית קשור בין שני חבריו לעבודה הקרובים ביותר, מתחבר דרך עם האחרים, על כל בני עמו, ודרך העם – לאנושות כלה. אם גורלו לא יעד לו ליצר שנה אחת משלו בהיסטוריה, אולי יעד לו ליצר יום אחד או שעה אחת באותה שנה. אם חזיו לא ירשמו במלואם בדפי ההיסטוריה, הם ירשמו במשפט אחד, או במלה אחת במשפט, או באות אחת במלה. ואם לא יעשה זאת הוא עצמו, אולי יעשה זאת אחד מבניו או נכדיו.

ולכן אין מחילה לאלא שהורסים אדם, וגרוע מך פשעם הנתעב של אלה ההורסים עם שלם. עמים-תינוקות הם הגברים המבגרים של העתיד, עמים קשישים מינצגים את תרבות הדורות. היום שולטת הציביליזציה של הגזע הלבן; אם לא תמצא הדרך הנאותה להעביר את פרות

יליאז קורצאק
אסראליל תערא קורצאק

מאמצייה לנגזע הצהב או השחר, נורא יהיה היום בו יתפסו את מקומן של רשעות ודעות קדומות
לבנות, הרשעות והדעות הקדומות הצהבות – יום נקם ושלום!
הפרות והבנה הדדית, ועבודה משותפת הם פרח היסטורי ובהתעלמות טמונה סכנה גדולה –
קבורת כל השגינו הרוחניים לדורות רבים.

